

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Иванка Стоянова Маноилова

Университет за национално и световно стопанство

Катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/“

Автор на дисертационния труд: Мартин Георгиев Медникаров

Тема на дисертационния труд „Насоки за развитие и внедряване на интелигентни мрежи в енергийната система на България“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 425 от 18.02. 2020 г. на

Зам-ректор по НИД на УНСС

Информация за докторанта

Докторантът е в редовна докторантура, на обучение финансирано от държавата към катедра „Икономика на транспорта“ при УНСС по научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 385 от 11 март 2015 г. със срок на обучение от 24. 02. 2015 г. до 24. 02. 2018 г.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Основната изследователска теза, формулирана от автора в дисертационния труд е, че чрез анализиране на чуждия опит в разработването на интелигентните мрежи да се помогне на електроразпределителните предприятия на българския електроенергиен пазар да повишат ефективността си , като се очертаят насоките за развитие и внедряване на интелигентните мрежи в България и се изберат най-подходящите варианти според определени специфични критерии.

Структурирането е в увод, три глави и заключение, с основен текст 209 страници, 20 фигури, 17 таблици и 6 приложения. Използвани са 178 литературни източници и интернет сайта и 17 закони и подзаконови нормативни документи и решения на КЕВР ,свързани с лицензионна дейност.

2.

В увода са определени обекта и предмета на изследването. За постигането на формулираната основна цел са конкретизирани и задачите за реализирането ѝ.

В първа глава авторът разглежда същността на електроенергийното разпределение в мрежа. Изведени са характеристиките на интелигентните мрежи. Представена е еволюцията на интелигентната мрежа и специфичните ѝ компоненти. Установени са възможните начини за съхранение на енергията и са разкрити техническите, икономическите и екологични ползи от приложението на системите за съхранение на енергия. Отделено е и значително място на концепцията за микромрежата като преход към автономна, нискоемисионна, интелигентна енергийна система.

Във втора глава е изследвано състоянието и използването на интелигентните мрежи в електроенергийните системи. Извършеният анализ на електропотреблението в страната включва корелационните му зависимости с потенциалните влияещи фактори. Въз основа на тези зависимости и разработените сценарии – максимален и минимален е представена прогноза за развитието на брутното електропотребление в страната до 2026 г.

При анализа на енергийната ефективност на България са идентифицирани и основните видове рискове. В хода на изследването са разгледани различни варианти на управлението на интелигентни електрически мрежи и е представен модел за икономическа оценка на ефекта от внедряване на интелигентните мрежи.

На базата на извършени анализи на енергийния отрасъл и на енергийната ефективност в страната и направените изводи, авторът извежда и някои предизвикателства, решението на които е важно за успешното внедряване на интелигентни мрежи.

В трета глава акцента е върху изискването за смяна на модела за електропреносната мрежа. Определени са задължителните етапи при разработването на интелигентните мрежи. Изследван е чуждия опит за внедряване на проекти и възможностите и насоките за внедряване на интелигентните мрежи у нас.

Апробирани са посочените в аналитичната част на дисертационния труд модели за управление и за оценка на ефекта от внедряване на интелигентната електроенергийна мрежа. Установени са предимствата на проектите за внедряването на новите мрежови технологии в разпределението и начините за насърчаване от регулатора. Определени са икономическите, социалните и екологични ефекти от внедряването на интелигентните мрежи. Изведени са насоки и стратегии за постигането на енергийна ефективност чрез внедряване на интелигентни електроенергийни мрежи.

В **заключението** авторът конкретизира необходимостта от използване опыта на страните от Европейския съюз, започнали разработването и внедряването на интелигентните мрежи и че това е неизбежно за повишаване на енергийната ефективност на страната и адаптирането ѝ в европейския електроенергиен пазар.

Оценка на получените научно-приложни резултати и приноси в дисертационния труд

Авторът на дисертационния труд в процеса на решаване на задачите при изследването, които са в контекста на основната цел е извършил синтез на дефиниране на интелигентните енергийни мрежи, анализиране на енергийния отрасъл в страната и ползите при използване на интелигентните мрежи.

Анализиран е чуждия опит в разработването на интелигентните мрежи, очертаване на насоките за развитие и внедряването им в България с избор на подходящи варианти при определени специфични критерии.

От изложената проблематика в дисертационния труд считаме, че по-значими резултати с приносен характер са както следва:

1. В научно-теоретичен аспект авторът е извършил задълбочено проучване на литературни източници и разглеждане на характеристиките на интелигентните мрежи. Анализирани са методите и системите за пренос на електроенергия в областта на интелигентните електроенергийни мрежи. Извършен е анализ на европейските проекти за интелигентни мрежи с обобщаване на насоките и стратегиите за постигането на енергийна ефективност от внедряването им.
2. На базата на анализ и съпоставяне на проекти за внедряване на интелигентни мрежи в различни страни са разработени и апробирани модели за управление и оценка на ефекта от внедряване интелигентни електроенергийни мрежи.
3. Извършено е адаптиране и е предложен подход за комплексна оценка на ползите от приложението на интелигентните електроенергийни мрежи.

Авторефератът отразява резултатите от работата на докторанта в областта на обсъжданата проблематика.

Представени са 4 публикации по проблематиката на дисертационния труд, една от които е монография и една е одобрена за печат през 2020 г.

По представения дисертационен труд могат да се направят следните **бележки и препоръки**:

4.

1. Да се прецизира записа за **обекта на изследване**. В дисертационния труд е „интелигентни електроенергийни мрежи” , а в автореферата „интелигентни електроенергийни мрежи и техните характеристики”.
2. Да се внесе по-голяма яснота относно визирания срок за влизане в редовна експлоатация на седми реактор на площадката на АЕЦ „Козлодуй” в редовна експлоатация след 2026г. и прогнозата на Европейската комисия до 2050 г.,че допълнителна ядрена мощност в България се предвижда едва след 2035 г./стр.75/
3. Необходимост от по-задълбочена обосновка при отчитане влиянието на негативните фактори при изчисляването на разходите и ползите от внедряването на интелигентните електроенергийни мрежи /стр.97/.
4. При либерализацията на енергийните пазари следва да се внесе акцент върху икономическата обосновка на проекта за насърчаване на инвестициите в интелигентните мрежи и прецизиране отговорността на всяка от страните. /стр.122/.
5. В процеса на изпълнението на проекта за дистанционно отчитане на електромерите в ЧЕЗ паралелно ли следва да се извърши с изнасяне в ел.табла,отчитайки твърдението,че всеки електромер се визуализира,привързан към избран трафопост /стр.150/.

В **заключение**, независимо от направените бележки и препоръки, изразявам **положително становище** относно представения за защита дисертационен труд на докторант Мартин Георгиев Медникаров.

Предлагам на Уважаемото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/” на Мартин Георгиев Медникаров .

София, 17.03.2020 г.

Член на журито:

/доц. д-р Иванка Маноилова/

